

Obsah

Úvod	11
1 Ošetřování nemocného s bolestí	13
1.1 Charakteristika bolesti	13
1.2 Význam bolesti	14
1.3 Vnímání bolesti	14
1.4 Typy bolesti	15
1.4.1 Typy bolesti dle místa vzniku	15
1.4.2 Typy bolesti z hlediska průběhu	15
1.4.3 Typy bolesti dle postižených orgánů a charakteru ..	15
1.5 Posuzování bolesti	16
1.5.1 Umístění bolesti	16
1.5.2 Charakteristika bolesti	17
1.5.3 Intenzita bolesti	17
1.5.4 Metody určování intenzity bolesti	17
1.5.5 Časové určení bolesti	19
1.6 Reakce organismu na bolest	19
1.7 Terapie bolesti	19
1.7.1 Tradiční terapie	19
1.7.2 Netradiční terapie	20
1.8 Zásady ošetřování nemocného s bolestí	20
Kontrolní otázky a úkoly	21
2 Péče o spánek a odpočinek	22
2.1 Zajímavosti o spánku	22
2.2 Definice spánku	22
2.3 Délka spánku	23
2.4 Faktory ovlivňující spánek	23
2.5 Fyziologie spánku	23
2.6 Spánková hygiena	24
2.7 Poruchy spánku	25
2.8 Zajištění kvalitního spánku	26
2.9 Odpočinek	27
Kontrolní otázky a úkoly	27

3	Sledování fyziologických funkcí	28
3.1	Tělesná teplota (TT)	28
3.1.1	Faktory ovlivňující tělesnou teplotu	29
3.1.2	Hodnoty tělesné teploty	30
3.1.3	Stoupání a pokles tělesné teploty (teplotní křivky)	30
3.1.4	Místa vhodná pro měření tělesné teploty	33
3.1.5	Druhy teploměrů	33
3.1.6	Obecné pokyny k měření tělesné teploty	35
3.1.7	Specifické pokyny k měření tělesné teploty podle místa měření	36
3.1.7.1	Měření tělesné teploty v podpaží (axille)	36
3.1.7.2	Měření tělesné teploty v ústech (orální způsob měření)	37
3.1.7.3	Měření tělesné teploty v konečníku (rektu)	38
3.1.7.4	Vaginální měření tělesné teploty (měření bazální teploty)	39
3.1.7.5	Měření tělesné teploty v tříselech	40
3.1.8	Záznam teploty	41
3.1.9	Ošetřování nemocného s horečkou	41
	Kontrolní otázky a úkoly	42
3.2	Sledování pulzu (P)	43
3.2.1	Faktory ovlivňující pulz	43
3.2.2	Místa měření pulzu	44
3.2.3	Technika měření pulzu	45
3.2.4	Záznam pulzu	47
3.2.5	Hodnocení pulzu	47
3.2.5.1	Frekvence	47
3.2.5.2	Rytmus (pravidelnost)	47
3.2.5.3	Kvalita	48
3.2.5.4	Bilaterální (oboustranné) měření pulzu	48
	Kontrolní otázky a úkoly	48
3.3	Sledování dechu (D)	49
3.3.1	Faktory ovlivňující dýchání	49
3.3.2	Hodnocení dechu	50
3.3.2.1	Frekvence (rychlost) dechu	50
3.3.2.2	Kvalita a objem dechu	50
3.3.2.3	Pravidelnost (rytmus) dýchání	51
3.3.3	Záznam dechu	52
	Kontrolní otázky a úkoly	53

3.4	Sledování krevního tlaku (TK)	53
3.4.1	Faktory ovlivňující krevní tlak	54
3.4.2	Hodnoty krevního tlaku	54
3.4.3	Pomůcky pro měření krevního tlaku	55
3.4.4	Místa měření krevního tlaku	57
3.4.5	Metody měření krevního tlaku	57
3.4.6	Obecné zásady pro měření krevního tlaku	58
3.4.6.1	Auskultační metoda měření krevního tlaku – postup	59
3.4.6.2	Měření krevního tlaku na stehně	60
3.4.6.3	Nejčastější chyby při měření krevního tlaku	60
3.4.7	Záznam hodnot krevního tlaku	60
	Kontrolní otázky a úkoly	60
3.5	Sledování tělesné hmotnosti a výšky	61
3.5.1	Vážení dospělých nemocných	61
3.5.2	Vážení dětí	62
3.5.3	Měření	62
	Kontrolní otázky a úkoly	62
4	Vyprazdňování nemocných	63
4.1	Vyprazdňování stolice	63
4.1.1	Poruchy pravidelného vyprazdňování stolice	65
4.1.1.1	Průjem – diarea (diarrhoea)	65
4.1.1.2	Samovolný odchod stolice – inkontinence	65
4.1.1.3	Zácpa – obstipace	66
4.1.2	Klyzma	66
4.1.2.1	Očistné klyzma.	67
4.1.2.2	Projímavé klyzma	70
4.1.2.3	Léčebné klyzma	73
4.1.2.4	Diagnostické klyzma	75
4.1.3	Digitální vybavení stolice	76
	Kontrolní otázky a úkoly	78
4.2	Vyprazdňování moči	78
4.2.1	Poruchy pravidelného vyprazdňování moči	79
4.2.1.1	Retence moči	79
4.2.1.2	Polakisurie	80
4.2.1.3	Nykturie – noční močení	80
4.2.1.4	Dysurie – bolestivé močení.	80
4.2.1.5	Inkontinence	81
4.2.1.6	Enuresis	81

4.2.2	Narušení tvorby moči	82
4.2.3	Cévkování	82
4.2.3.1	Druhy cévek	82
4.2.3.2	Jednorázové cévkování ženy	83
4.2.3.3	Jednorázové cévkování muže.	87
4.2.3.4	Zavedení permanentní cévky.	89
4.2.4	Výplach močového měchýře	93
4.2.5	Některé typy pomůcek pro inkontinentní nemocné	94
Kontrolní otázky a úkoly		95

5 Podávání léků 96

5.1	Léčivo, léčivé přípravky, léky	96
5.1.1	Formy léků	96
5.1.1.1	Tuhé lékové formy	97
5.1.1.2	Polotuhé lékové formy.	97
5.1.1.3	Tekuté lékové formy	98
5.1.2	Názvy léků a způsoby označení léků	98
5.1.3	Účinky léků a faktory ovlivňující účinek léků . . .	100
5.1.4	Způsoby podávání léků	101
5.1.5	Předepisování a objednávání léků	102
5.1.6	Skladování a uchovávání léků	102
5.1.7	Zásady správného podávání léků	103

Kontrolní otázky a úkoly 104

5.2	Podávání léků ústy (per os)	105
5.2.1	Formy léků podávaných ústy	105
5.2.2	Pomůcky a postup podávání léků ústy	106

Kontrolní otázky a úkoly 108

5.3	Aplikace léků kůží	109
5.3.1	Anatomie kůže	109
5.3.2	Pokyny pro aplikaci léků kůží	109
5.3.3	Lékové formy	110
5.3.4	Příprava pomůcek	110
5.3.5	Použití jednotlivých forem léku	111
5.3.6	Úklid pomůcek	111

Kontrolní otázky a úkoly 112

5.4	Aplikace léků do očí	112
5.4.1	Pokyny pro aplikaci léků do oka	112
5.4.2	Vkapávání léků do spojivkového vaku	112
5.4.3	Vkládání mastí nebo gelu do spojivkového vaku . .	113

5.4.4	Výplach oka	114
5.4.5	Koupel oka	114
	Kontrolní otázky a úkoly	114
5.5	Aplikace léků do ucha	114
5.5.1	Kapání léků do ucha	114
5.5.2	Aplikace masti do ucha	115
5.5.3	Výplach ucha	115
	Kontrolní otázky a úkoly	115
5.6	Aplikace léků do nosu	115
5.6.1	Aplikace kapek do nosu	116
5.6.2	Rozprašovač léku	116
5.6.3	Aplikace masti do nosu	116
	Kontrolní otázky a úkoly	116
5.7	Podání léků rektálně	117
5.7.1	Formy léků aplikované konečníkem	117
5.7.2	Příprava pomůcek	117
5.7.3	Zavádění čípků	117
5.7.4	Vpravování masti do konečníku	118
5.7.5	Aplikace léčebného klyzmatu	118
	Kontrolní otázky a úkoly	118
5.8	Podání léků vaginálně	119
5.8.1	Formy léků aplikované vaginálně	119
5.8.2	Aplikace léku do pochvy	119
5.8.3	Výplach pochvy	120
	Kontrolní otázky a úkoly	121
5.9	Inhalace	121
5.9.1	Účel inhalace	121
5.9.2	Druhy inhalátorů	122
5.9.3	Typy inhalací	124
5.9.4	Pomůcky k inhalaci	124
5.9.5	Použití inhalátoru	124
5.9.6	Použití ručního kapesního inhalátoru	125
5.9.7	Inhalace v domácím prostředí	126
	Kontrolní otázky a úkoly	126
5.10	Oxygenoterapie (kyslíková terapie)	126
5.10.1	Příčiny nedostatku kyslíku	126
5.10.2	Definice oxygenoterapie	127
5.10.3	Důvody kyslíkové terapie	127
5.10.4	Zásady aplikace kyslíku	128

5.10.5	Kyslíková tlaková láhev	128
5.10.6	Centrální rozvod kyslíku	130
5.10.7	Pomůcky k aplikaci kyslíku	131
	Kontrolní otázky a úkoly	135
5.11	Podávání léků injekcemi	135
5.11.1	Charakteristika injekce	136
5.11.2	Injekční stříkačky a jehly	136
5.11.3	Léky podávané injekcemi	139
5.12	Intradermální a subkutánní podávání léků	142
5.12.1	Intradermální podávání léků (i. d.)	143
5.12.2	Subkutánní podávání léků (s. c.)	143
	Kontrolní otázky a úkoly	150
5.13	Intramuskulární podávání léků	151
5.13.1	Intramuskulární podávání léků (i. m.)	151
5.13.2	Místa vpichu intramuskulárních injekcí	151
5.13.3	Léky pro intramuskulární aplikaci	154
5.13.4	Příprava a aplikace intramuskulární injekce	155
5.13.5	Případné komplikace a chyby při aplikaci intramuskulární injekce	157
5.13.6	Aplikace intramuskulární injekce u malých dětí	158
	Kontrolní otázky a úkoly	158
5.14	Intravenózní podávání léků	159
5.14.1	Intravenózní podávání léků (i. v.)	159
5.14.2	Nejčastěji intravenózně aplikované léky	160
5.14.3	Příprava a aplikace intravenózní injekce	160
5.14.4	Komplikace venepunkce	162
	Kontrolní otázky a úkoly	163
	Seznam literatury	164
	Slovník pojmů	166
	Rejstřík	171